

JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.
katedra právních dějin

Posudek na diplomovou práci

Michal Moravec, *Stavební a sousedské právo ve starém městském právu*, Plzeň 2021, 63 s.

Předloženou práci diplomant rozdělil do čtyř základních částí, doplněných úvodem, závěrem, krátkým anglickým resumé a seznamem použitých zdrojů. Jednotlivé základní části jsou dále blíže členěny. První část diplomant věnoval obecně problematice městského práva v českých zemích včetně pramenů a vývoje až po jeho kodifikaci. Následuje část zaměřená na sousedské právo, které definuje, představuje jeho vývoj, přehled jeho pramenů v městském právu, a nakonec se zabývá jeho jednotlivými instituty. Třetí část je věnována stavebnímu právu, kterému se věnuje obecně, následně představuje jeho prameny v městském právu, jeho jednotlivé instituty a pozornost věnuje i problematice stavebního materiálu. Poslední – čtvrtá – část je pak zaměřena na problematiku zásahů do sousedského práva v městském právu, kdy se věnuje pojmu zásahu, imisím, služebnostem a šestipanskému úřadu.

Užitá struktura práce je logická a odpovídá zadanému tématu. Po obsahové stránce je hodnocení práce poměrně komplikované. V rámci jejího zpracování se diplomant zbytečně široce věnoval problematice městského práva obecně (cca 17 stran), přičemž přichází z některými problematickými závěry. Není například jasné, proč zavádí vlastní členění pramenů městského práva, které není přesné, a nevyužívá některou ze zavedených koncepcí (nabízí se zejména třídění Karla Malého nebo Miroslava Flodra). Problematickou je také skutečnost, že diplomant na mnoha místech mísí výklad o městských knihách a o knihách právních (nechávám stranou, že někteří autoři dokonce právní knihy mezi knihy městské v užším slova smyslu neřadí). Příkladem je třeba nejstarší staropražská městská kniha Liber Vetustissimus Antiquae

Civitatis Pragensis, stejně jako knihy Šestipanského úřadu či apelačního soudu (s. 37–38), které za právní knihy považovat nemůžeme. Terminologických problémů pak v práci najdeme více, například Brikcího kodifikační pokus, který zůstal v podobě právní knihy, je místy chybně označován jako kodifikace. Diplomant přebírá snad ze starší literatury některé již vyvrácené závěry – například Norimberk s výjimkou několika málo měst chebského právního okruhu nebyl odvolací stolicí pro česká města. Vedle Magdeburgu bylo významnou zahraniční stolicí severoněmeckého právního okruhu také město Vratislav. Při zpracování hlavních pasáží zaměřených na sousedské a stavební právo diplomant využil jen některé prameny jihoněmeckého právního okruhu. Pravděpodobně to je způsobeno tím, že vyšel z Koldínovi kodifikace a zpětně se zabýval jejími zdroji (i když ani to není úplné). Bylo by bývalo dobré – zejména pak pomnutí úpravy severoněmeckého právního okruhu – toto zdůvodnit. Ač v zásadě lze s textem v těchto pasáží jako s celkem souhlasit, i zde jsou různé drobnější problematické pasáže. Například pojetí městského práva sousedského ve smyslu dnešního práva občanského (s. 23) je zúžením pomíjejícím související problematiku správněprávní a trestněprávní. Je také otázkou, zda vždy před stavbou bylo nutno projednávat hranice pozemku se sousedem (s. 27) – zejména v případě, že docházelo ke stavbě na starém pozemku. Problematické (ač jisté ráco obsahuje) je dělení stavebního práva na veřejné a soukromé (s. 34). Z více drobnějších problematických pasáží lze připomenout diplomantovu představu o zakřivení okrajových ulic v důsledku zpravidla okrouhlých hradeb našich měst (s. 39) či unikátnost kamenné výstavby v Jihlavě ve 13. století (s. 44) zejména v porovnání s pražskou aglomerací či s Brnem. Nejasná je také služebnost přístupu k hrobu a její souvislost se stavebním či sousedským právem (s. 52) – vzhledem k tomu, že pohřbíváno bylo na hřbitovech. Nešťastným pak v rámci hierarchie městských orgánů a zaměstnanců zařazení za bezectné považovaných katů a jejich pacholků (s. 52). Po jazykové stránce práce sice obsahuje překlepy i občasná slohová pochybení, ale přesto je psána celkem čtivě.

Pokud jde o využití zdroje, vychází práce v mnohém ze základní literatury a v hojně míře z některých edic pramenů, přičemž mohlo být využito i dalších zdrojů, zejména pak dalších edic, ale i literatury zabývající se problematikou severoněmeckého práva u nás, ale i z práva pražského či jihlavského nebo

kutnohorského (například příručka Jana z Gelnhausenu, Míšeňská právní kniha atd.). Poměrně překvapivé například je, že vedle prvního svazku edice Knihy písaře Jana nebyl využit druhý svazek komentářový. Koldínův zákoník je k dispozici v moderní edici zpracované pod vedením Karla Malého (Práva městská Království českého. Edice s komentářem. Praha 2013), jejíž nevyužití však lze vzhledem ke komplikované době, ve které práce byla zpracovávána, a nepřístupnosti on-line pochopit. Pasážím o vývoji jednotlivých právních ustanovení, která se objevila v Koldínově zákoníku by pak jistě prospělo využití Štěpánovi Studie o kompilační povaze Koldínových Práv městských. (Praha 1940).

Poněkud nesystematická se její práce s prameny, kdy v některých případech daná tvrzení jsou opřena o odkazy na edice pramenů a v jiných případech, ač se informace týkají stejného pramene, tak odkaz směřuje na sekundární literaturu. Pro práci by bylo jistě také přínosné využití alespoň obecněji pojatých historických a historicko-archeologických kompendií zejména z období posledních Přemyslovců, zejména z pera Josefa Žemličky (například Království v pohybu. Kolonizace, města a stříbro v závěru přemyslovské epochy. Praha 2014; Do tří korun. Poslední rozmach Přemyslovců (1278–1301). Praha 2017; Konec Přemyslovců. Skladba a fungování jejich pozdní monarchie. Praha 2020) nebo Jana Klápště (Proměna českých zemí ve středověku. Praha 2005).

Na v práci užitě zdroje – prameny i literaturu – je v textu řádně odkazováno. Rozsah v práci užitého poznámkového je vysoký – 248 poznámek pod čarou na 52 stran vlastního textu. V rámci poznámek však při odkazování není vždy postupováno v souladu s normou obecnými zvyklostmi. V případě odkazů na článek v časopisu či na příspěvek ve sborníku se vždy musí odkazovat na tento článek či příspěvek, nikoliv na časopis nebo sborník jako celek, jak diplomant nezřídka činí (souhrnně viz s. 61). Je však pravdou, že i přes tuto poměrně vážnou chybu lze vzhledem k odkazu na stránku místo, na které je odkazováno, poměrně spolehlivě identifikovat. Obvyklou ani jednotnou podobu nemají také odkazy na edice pramenů (souhrnně viz s. 60), ale i zde platí, že zdroj lze přesto identifikovat. Stejně tak jsou problematické odkazy na webové zdroje, které neobsahují většinou obvyklých údajů, ale jsou tvořeny prostým

linkem na příslušnou webovou stránku (souhrnné viz s. 63). Přehled použitých zdrojů je zbytečně složitě tříděn.

V rámci hodnocení předložené práce je nutné přihlídnout také k nikoliv jednoduché situaci ve které byla napsána, způsobené nouzovými opatřeními souvisejícími s probíhající pandemií. Po velkou část zejména závěrečné doby určené k jejímu zpracování byly knihovny uzavřeny či fungovaly ve velmi omezeném režimu. I přes značné úsilí o digitalizaci je dosud jen část zdrojů dostupná on-line a tak není chybou autora, že nevyužil vše, co by se mu jinak nabízelo.

Přes uvedené připomínky lze konstatovat, že diplomant se práci věnoval poměrně detailně, velmi pozitivně lze hodnotit poměrně hojnou práci s prameny prostřednictvím jejich edic i snahu o komplexní zpracování zejména optikou dlouhodobého vývoje. Práci lze hodnotit kladně, a proto ji připouštím k obhajobě.

Témata k obhajobě:

Proces zakládání města z pohledu stavebního práva.

Služebnosti ve vazbě na stavební a sousedské právo.

Plzeň 13. května 2021